

Prese un informācija

Eiropas Savienības Tiesa
PAZIŅOJUMS PRESEI Nr. 11/20
Luksemburgā, 2020. gada 4. februārī

Spriedums apvienotajās lietās C-515/17 P un C-561/17 P
Uniwersytet Wrocławski un Polija/Pētniecības izpildaģentūra (*REA*)

Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, atzīdama, ka līguma par mācībspēka pienākumu veikšanu pastāvēšana starp lietas dalībnieku un tā advokātu apdraud prasības par pārstāvja Savienības tiesās neatkarību izpildi

Tādējādi Tiesa atceļ pārsūdzēto rīkojumu

2020. gada 4. februārī pasludinātajā spriedumā *Uniwersytet Wrocławski* un Polija/*REA* (apvienotās lietas C-515/17 P un C-561/17 P) Tiesa virspalātas sastāvā atcēla Vispārējās tiesas rīkojumu ¹, ar kuru tā kā acīmredzami nepieņemamu bija noraidījusi Vroclavas Universitātes celto prasību par Pētniecības izpildaģentūras (*REA*) lēmumiem, pamatojumā norādot, ka juriskonsults, kas pārstāvēja šo universitāti, neatbilst Eiropas Savienības Tiesas statūtos ² (turpmāk tekstā – “Statūti”) izvirzītajam nosacījumam par neatkarību.

Pētniecības programmas ietvaros *REA* ar Vroclavas Universitāti noslēdza dotāciju līgumu. Tomēr atklājās, ka universitāte neievēroja šī līguma noteikumus, un tādējādi *REA* minēto līgumu izbeidza un nosūtīja trīs paziņojumus par parādu, kuros norādītās summas Vroclavas Universitāte samaksāja.

Tad Vroclavas Universitāte cēla prasību Vispārējā tiesā, tostarp lūdzot atcelt *REA* lēmumus, ar kuriem tika izbeigts dotāciju līgums un universitātei tika noteikts pienākums atmaksāt daļu no izmaksātajām dotācijām. Tā kā juriskonsultu, kas pārstāvēja universitāti, ar to saistīja līgums par mācībspēka pienākumu veikšanu, Vispārējā tiesa šo prasību noraidīja kā acīmredzami nepieņemamu.

Tiesa, kurā apelācijas sūdzības bija iesniegusi Vroclavas Universitāte (lieta C-515/17 P) un Polijas Republika (lieta C-561/17 P), atgādināja, ka Statūtu 19. pantā ir ietverti divi atšķirīgi un kumulatīvi nosacījumi attiecībā uz tāda lietas dalībnieka pārstāvību saistībā ar Savienības tiesās celtām tiešajām prasībām, kurš nav minēts šī panta pirmajās divās daļās. Pirmajā nosacījumā ³ ir paredzēts pienākums šādu lietas dalībnieku Savienības tiesās pārstāvēt “advokātam”. Otrajā nosacījumā ⁴ ir paredzēts, ka advokātam, kurš pārstāv šo lietas dalībnieku, ir jābūt tiesīgam praktizēt dalībvalstu tiesās vai to valstu tiesās, kas ir Līguma par Eiropas Ekonomikas zonu (EEZ) līgumslēdzējas puses.

Norādījusi, ka Vroclavas Universitāti pārstāvošais juriskonsults atbilst otrajam nosacījumam, Tiesa izvērtēja, vai šajā lietā ir izpildīts pirmais nosacījums.

Iesākumā tā atgādināja, ka norādes uz dalībvalstu tiesībām neesamības dēļ Statūtu 19. pantā ietvertais jēdziens “advokāts” ir jāinterpretē autonomi un vienveidīgi, ņemot vērā ne tikai šīs tiesību normas formulējumu, bet arī tās kontekstu un mērķi. Šajā ziņā tā uzsvēra, ka atbilstoši šī panta formulējumam “pusei”, kas nav minēta šī panta pirmajās divās daļās, nav atļauts pašai celt prasību Savienības tiesā, bet gan ir jāizmanto trešās personas, konkrētāk – advokāta, pakalpojumi, pretēji šajās pirmajās divās daļās minētajiem lietas dalībniekiem, kurus savukārt var pārstāvēt pārstāvis. Tiesa precizēja, ka Statūtu 19. pantā minētās advokāta pārstāvības uzdevums galvenokārt ir, cik

¹ Rīkojums, 2017. gada 13. jūnijs, *Uniwersytet Wrocławski/REA* (T-137/16, nav publicēts).

² Statūtu 19. pants.

³ Izteikts Statūtu 19. panta trešajā daļā.

⁴ Izteikts Statūtu 19. panta ceturtajā daļā.

vien labi iespējams, aizsargāt un aizstāvēt klienta intereses, ievērojot pilnīgu neatkarību, kā arī likumu un profesiju reglamentējošos noteikumus un profesionālās ētikas normas. Tā atgādināja, ka advokāta neatkarības jēdziens konkrētajā šī panta kontekstā ir definējams ne tikai negatīvi, proti, kā nodarbinātības attiecību neesamība, bet arī pozitīvi, proti, ar atsauci uz profesionālo disciplīnu. Šajā kontekstā advokātam noteiktais neatkarības pienākums ir saprotams ne tikai kā jebkādas saiknes neesamība ar viņa klientu, bet gan kā tādas saiknes neesamība, kura acīmredzami apdraud viņa spēju nodrošināt viņam uzticēto aizstāvības uzdevumu, cik vien labi iespējams, kalpojot sava klienta interesēm.

Šajā ziņā Tiesa ir atgādinājusi, ka nepietiekami neatkarīgs no juridiskās personas ir to pārstāvošs advokāts, kuram šīs juridiskās personas iekšienē ir uzticētas nozīmīgas administratīvās un finanšu pilnvaras, kas nozīmē, ka viņam tās ietvaros ir augsta līmeņa izpildfunkcija, kura var apdraudēt viņa kā neatkarīgas trešās personas statusu, juridisko personu pārstāvošs advokāts, kas viņa pārstāvētās juridiskās personas iekšienē ieņem augstu vadības amatu, vai arī advokāts, kuram pieder viņa pārstāvētās sabiedrības akcijas un kurš ir tās valdes priekšsēdētājs.

Tomēr šādām situācijām nevar tikt pielīdzināta situācija, kurā juriskonsults ne tikai nenodrošināja Vroclavas Universitātes interešu aizstāvību, būdams ar to saistīts ar pakļautības saikni, bet gan piedevām bija ar šo universitāti saistīts vienkārši ar līgumu par mācībspēka pienākumu veikšanu tajā. Kā norāda Tiesa, ar šādu saikni nepietiek, lai varētu uzskatīt, ka šis juriskonsults ir situācijā, kas acīmredzami apdraud viņa spēju, cik vien labi iespējams, aizstāvēt sava klienta intereses, ievērojot pilnīgu neatkarību.

Līdz ar to Tiesa uzskatīja, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, atzīdama, ka tas vien, ka starp Vroclavas Universitāti un to pārstāvošo juriskonsultu, ir noslēgts civiltiesisks līgums par mācībspēka pienākumu veikšanu, var ietekmēt šī padomdevēja neatkarību, jo pastāv risks, ka minētā padomdevēja profesionālo viedokli vismaz daļēji varētu ietekmēt viņa profesionālā vide. Tādējādi Tiesa atcēla pārsūdzēto rīkojumu un nodeva lietu atpakaļ Vispārējai tiesai.

ATGĀDINĀJUMS: Tiesā var pārsūdzēt Vispārējās tiesas spriedumu vai rīkojumu vienīgi par tiesību jautājumiem. Pārsūdzībai nav apturošas iedarbības. Ja apelācijas sūdzība ir pieņemama un pamatota, Tiesa atceļ Vispārējās tiesas nolēmumu. Ja lieta ir Tiesā izskatāmā stāvoklī, tā šajā lietā var pieņemt galīgu nolēmumu. Pretējā gadījumā tā nodod lietu atpakaļ Vispārējai tiesai, kurai ir saistošs Tiesas pieņemtais nolēmums apelācijas tiesvedībā.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Tiesai nav saistošs.

[Pilns sprieduma teksts](#) tiek publicēts CURIA mājas lapā pasludināšanas dienā.

Kontaktpersona presei: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127